

DENUMIREA PROGRAMULUI DE FINANȚARE: Phare 2002 „Copiii mai întâi 3” -
Întărirea Și diversificarea serviciilor de protecție a copilului

PROIECTUL: „ZORILE” – închiderea Centrului de plasament „Zorile” prin crearea de servicii alternative

FINANȚATORI: Comisia Europeană, Consiliul Județean Olt

VALOARE PROIECT: 334.512,86 Euro

Principalele categorii de costuri: Achiziție imobile, Lucrări reparații, Achiziție echipamente (autovehicul, mobilier, electrocasnice, echipament IT, altele), Cheltuieli de personal, Cheltuieli materiale (consumabile birou, materiale de curățenie, materiale igienico sanitare, utilități/servicii etc.), Hrană, Seminar formare personal/ schimb experiență, Publicitate, Traduceri, Audit, Sprijin material/financiar, Taxe și avize, Costuri administrative

PERIOADA DE DERULARE: 30 septembrie 2004 – 30 august 2006

SCOPUL PROIECTULUI: dezvoltarea de servicii alternative destinate copilului aflat în dificultate (case de tip familial, centru de îngrijire de zi, fond de urgență), acțiune menită să conducă la închiderea Centrului de plasament „Zorile” Slatina – instituție rezidențială de tip vechi, în care sunt protejați peste 100 de copii.

OBIECTIVE:

Obiectiv general: promovarea dreptului copiilor și tinerilor aflați în dificultate de a crește într-un mediu familial, sau cât mai apropiat de cel familial.

Obiective specifice:

- dezinstituționalizarea copiilor din Centrul de plasament „Zorile” Slatina, prin crearea a două servicii alternative, respectiv case de tip familial și centru de îngrijire de zi, precum și prin reintegrare în familia naturală/lărgită cu sau fără sprijin din fondul de urgență;
- creșterea gradului de autonomie personală a copiilor și tinerilor proveniți din Centrul de plasament „Zorile”;
- responsabilizarea copiilor și tinerilor față de oportunitățile de care vor beneficia, astfel încât aceștia să nu devină factori pasivi și dependenți de ajutorul oferit;
- conștientizarea de către părinți a consecințelor instituționalizării;
- îmbunătățirea relațiilor cu familia naturală/lărgită a copiilor din Centrul de plasament „Zorile” care în prezent au contacte minime cu familia, în vederea pregătirii reintegrării/integrării familiale și sociale a acestora;
- îmbunătățirea calității îngrijirii copiilor protejați, ca urmare a aplicării standardelor naționale pentru servicii rezidențiale;
- scăderea numărului de copii aflați în instituții rezidențiale de tip vechi;
- reducerea numărului de instituții rezidențiale de tip vechi;
- responsabilizarea familiei și comunității locale ca factor esențial în creșterea, dezvoltarea și educarea copilului, precum și în realizarea obiectivelor proiectului;
- sensibilizarea opiniei publice și responsabilizarea comunității locale în susținerea activităților și obiectivelor specifice proiectului.

GRUPURI ȚINTĂ ȘI BENEFICIARI

Grupuri țintă:

- copiii și tinerii instituționalizați în Centrul de plasament “Zorile” Slatina;
- copii de vârstă școlară aflați în familii în situație de risc de instituționalizare.

Beneficiari finali: 167 de copii și tineri, din care 139 din Centrul de plasament Zorile și 28 din comunitate

ACTIVITĂȚI

- Pentru înființarea caselor de tip familial au fost realizate următoarele activități :
- Achiziția a 6 apartamente cu câte 4 camere (fiecare având minim 70 mp) situate în municipiul Slatina, în locații care permit accesul la serviciile de comunitate.
- Achiziția de lucrări de reparații și amenajări pentru cele 6 apartamente în vederea realizării unor condiții de locuit corespunzătoare standardelor minime obligatorii pentru serviciile de tip rezidențial, fiecare apartament având următoarea structură: 3 camere multifuncționale (pentru dormit și studiu); 1 cameră de zi; bucatărie; grup sanitar copii; grup sanitar personal. Apartamentele sunt dotate cu centrale termice proprii, au fost zugrăvite în culori pastelate diverse, iar bucătăriile și grupurile sanitare au fost placate cu gresie și faianță pentru o bună igienizare a spațiilor.
- Achiziția echipamentelor necesare funcționării serviciului și realizării activităților specifice corespunzător standardelor minime obligatorii pentru serviciile de tip rezidențial, respectiv:
 - mobilier, realizat în funcție de destinația fiecărei încăperi: pentru bucatărie – mobilier compact pentru includerea lavoarului, masă cu 6 scaune pliante, corpuri suspendate și dulapuri, pentru hol și balcoane – dulapuri pentru depozitarea lenjeriilor, păturilor de rezervă, respectiv păstrarea alimentelor neperisabile, pentru camera de zi – mobilier compact cu rafturi, dulapuri și birou pentru calculator, masă, canapea cu două fotolii extensibile, taburete, iar pentru dormitoare – mobilier individual pentru câte doi copii/cameră, fiecare având pat cu saltea, dulap pentru haine, rafturi/compartimente pentru păstrarea obiectelor personale, birou și scaun ergonomic.
 - echipament IT – câte un computer cu monitor și imprimantă pentru fiecare locație, pe care copiii le pot utiliza atât pentru activități educaționale, cât și pentru petrecerea timpului liber (există acces la Internet);
 - echipament electrocasnic: combină frigorifică, aragaz cu hotă, mașină de spălat, aspirator, televizor, microsistem audio etc., pe care copiii au învățat să le utilizeze și să le întrețină, formându-și astfel deprinderi de viață independentă;
 - mochetă (pe care fiecare grup de beneficiari a avut posibilitatea de a o tăia în forma preferată) și jaluzele – orizontale (pentru bucatărie) și verticale, din material textil, în culori pastelate alese în funcție de ambientul din fiecare încăpere;
 - bunuri de uz casnic – veselă, tacâmuri, coșuri pentru gunoi, coșuri pentru rufe, lenjerii, perne, pături, pilote, pături, cuverturi, etc. (în diverse culori).
- Selecția beneficiarilor s-a efectuat pe parcursul procesului de evaluare detaliată și al evaluărilor periodice, conform criteriilor de selecție menționate în aplicație. Procesul de evaluare a fost unul complex, realizat în echipă, fiecare copil fiind evaluat individual, din punct de vedere psihologic, educațional, medical și social. Cu mici excepții (părinți decedați sau domiciliu neidentificat), în cadrul evaluării sociale au fost contactate și familiile copiilor. Pe baza tuturor informațiilor culese în cadrul procesului de evaluare, a fost evaluat potențialul de reintegrare al fiecărui copil și au fost făcute propunerile de integrare în casele de tip familial, care au fost comunicate copiilor pe parcursul unor întâlniri individuale cu asistenții sociali din echipa de implementare și echipa de lucru.
- Selectarea și angajarea următoarelor categorii de personal : 2 psihologi (dintre care unul coordonator), 1 asistent social, 18 educatori specializați, 12 instructori de educație, 1 administrator. Procesul de selecție s-a derulat în două etape: prima s-a adresat

angajaților din centrul de plasament, iar în cea de-a doua s-a organizat un concurs pentru posturile rămase vacante; în ambele etape personalul a fost evaluat în conformitate cu criteriile de selecție prevăzute în proiect, din punct de vedere psihologic și profesional. Coordonatorul, psihologul, asistentul social și administratorul realizează activități specifice pentru toate cele 6 apartamente, iar educatorii specializați și instructorii de educație sunt repartizați pe unități de tip familial (în funcție de opțiunile exprimate în cadrul procesului de pregătire a mutării în noile servicii)

- Personalul caselor de tip familial a beneficiat și de o perioadă de formare inițială de 10 zile, realizată de către un ONG specializat în formarea profesională pentru acordarea de servicii sociale.

Serviciul poartă denumirea de *Case de tip familial „Sfântul Valentin” Slatina*, a fost înființat prin Hotărârea Consiliului Județean nr.28/30.03.2006 și funcționează din data de 01.07.2006 (când a început mutarea copiilor în noile locații).

▪ *Pentru înființarea centrului de zi au fost realizate următoarele activități:*

- Achiziția de lucrări de reparații și amenajări; Centrul a fost amenajat la parterul clădirii în care a funcționat Centrul de plasament „Speranța” (închis printr-un alt proiect), structura rezultată în urma amenajării fiind următoarea:
 - o cameră de zi
 - un birou pentru personal
 - un birou de consiliere
 - o cameră de primire
 - două camere de studiu
 - bucătărie cu spațiu pentru depozitarea alimentelor
 - sală pentru servit masa
 - grup sanitar copii
 - grup sanitar personal
- Achiziția echipamentelor necesare dotării centrului de zi în conformitate cu standardele minime obligatorii specifice acestui serviciu, respectiv:
 - mobilier, realizat în funcție de destinația fiecărei încăperi: pentru bucătărie – mobilier compact pentru includerea lavoarului, corpuri suspendate și polițe, pentru camera de zi – mobilier pentru păstrarea obiectelor individuale, cuier, birouri pentru calculator cu corpuri suspendate și scaune, canapele, fotolii, taburete, măsuțe, comodă TV, pentru birouri – dulapuri, birouri, polițe, canapea (pentru consiliere), pentru camerele de studiu – birouri cu corpuri suspendate, iar pentru sala de mese – mese, scaune (preluate din CP Speranța), dulapuri, polițe.
 - echipament IT – 3 computere, pe care copiii le pot utiliza atât pentru activități educaționale, cât și pentru petrecerea timpului liber (există acces la Internet) și un computer cu imprimantă pentru personal;
 - echipament electrocasnic: televizor, microsistem audio, mașină de tocat, aspirator, frigider, congelator, aragaz;
 - mochetă și jaluzele, în culori pastelate alese în funcție de ambientul din fiecare încăpere;
 - bunuri de uz casnic – veselă, tacâmuri, coșuri pentru gunoi etc.;
 - un autovehicul pentru realizarea aprovizionării centrului și transportul beneficiarilor, în funcție de necesități.

- Selecția beneficiarilor. La scrierea proiectului au fost propuși ca beneficiari ai acestui serviciu atât copii care urmau să fie reintegrați din centrul de plasament, cât și copii din comunitate. După finalizarea evaluării detaliate a copiilor din centrul de plasament, având în vedere modificările intervenite în situația beneficiarilor, nu a mai fost posibilă selectarea de beneficiari din rândul copiilor din centrul de plasament. Astfel, în colaborare cu Primăria Slatina și școlile din zona centrului de zi a fost realizată lista cu potențiali beneficiari, din care au fost selectați 17 copii.
- Selectarea și angajarea următoarelor categorii de personal: 1 psiholog (coordonator), 1 asistent social, 3 educatori specializați, 1 bucătar, 1 șofer. Personalul centrului de zi a beneficiat și de o perioadă de formare inițială de 5 zile, la sediul DGASPC Olt. Cursul a fost desfășurat de către un ONG specializat în formarea profesională pentru acordarea de servicii sociale.

- Pentru serviciul fond de urgență:

Pentru implementarea acestui serviciu a fost elaborat și aprobat ghidul metodologic privind acordarea fondului de urgență. Acest instrument de lucru stabilește metodologia de acordare a ajutorului de urgență, în cadrul lui fiind prezentate și descrise principalele aspecte care trebuie luate în considerare în utilizarea fondului de urgență, respectiv:

- criteriile de selecție a beneficiarilor;
- modalitățile de sprijin;
- documentele necesare pentru întocmirea dosarelor beneficiarilor;
- etapele procesului de evaluare și selecție a beneficiarilor, cu descrierea activităților și responsabilităților aferente fiecăreia dintre acestea (identificarea, evaluarea și planificarea intervenției, aprobarea dosarelor, achiziția bunurilor, acordarea propriu-zisă și monitorizarea);
- instrumentele de lucru standardizate care vor fi utilizate în cadrul procesului de acordare a ajutorului de urgență (fișe de evaluare, rapoarte de vizită, planuri de intervenție, contractul cu familia, rapoarte de evaluare, rapoarte de monitorizare etc.)

Serviciul a devenit funcțional la data de 08.06.2005.

Pe baza criteriilor de selecție prevăzute în metodologie, a fost aprobată acordarea ajutorului de urgență pentru 3 copii/tineri reintegrați din Centrul de plasament „Zorile” și 10 copii din comunitate. Bunurile necesare acoperirii nevoilor de bază (alimente, mobilier, echipament/cazarmament, bunuri de uz casnic) au fost distribuite familiilor și au fost utilizate în mod corespunzător.

REZULTATE

- Au fost create/ dezvoltate 3 tipuri de servicii alternative:
 - 6 apartamente de tip familial - Casele de tip familial „Sf.Valentin” Slatina
 - un centru de zi – Centrul de zi „Amicii” Slatina
 - fond de urgență pentru prevenirea instituționalizării și sprijinirea reintegrării în familie
- Au fost integrați în casele de tip familial 31 de copii din CP Zorile Slatina și 1 copil din comunitate
- Au fost reintegrați în familie 24 de copii/tineri din CP Zorile, din care 3 au fost sprijiniți din fondul de urgență, iar 9 tineri au fost sprijiniți financiar prin plata internatului din resurse proprii al DGASPC.
- Au fost menținuți în familie 10 copii din comunitate care au beneficiat de fondul de urgență – în vederea prevenirii instituționalizării.
- Au fost dezinstituționalizați 63 de tineri peste 18 ani care nu mai urmau o formă de învățământ – 40 de absolvenți și 23 de tineri care nu și-au mai continuat studiile.

- Au beneficiat de sprijin în vederea integrării socio-profesionale 43 de tineri.
- Pe parcursul proiectului au beneficiat de serviciile centrului de zi, 17 copii proveniți din familii în situație de risc din municipiul Slatina
- au fost create locuri de muncă pentru 47 de persoane;
- personalul angajat în cadrul caselor de tip familial și centrului de zi a beneficiat de un program de formare inițială derulat cu sprijinul a două ONG-uri specializate în acest sens;
- au fost realizate (conform manualului de identitate vizuală) și distribuite la nivelul județului 3 materiale publicitare: 2 pliante privind serviciile create și o broșură conținând activitățile derulate în cadrul proiectului și rezultatele obținute pe parcurs;
- Centrul de plasament Zorile a fost închis începând cu data de 01.07.2006

IMPACT:

A fost un proiect dificil de implementat, cu multe întârzieri generate de greutățile întâmpinate în achiziția apartamentelor pentru casele de tip familial ca urmare a exploziei prețurilor pe piața imobiliară. La acestea s-au adăugat rezistența la schimbare a personalului și, mai ales, a tinerilor din Centrul de plasament „Zorile” Slatina confrunțați cu iminența începerii unei vieți independente, asimilată cu sentimentul nesiguranței viitorului.

Dificultățile au fost depășite cu succes prin crearea unui parteneriat real cu personalul și copiii implicați în procesul de închidere, prin prezența permanentă în centru a membrilor echipei de implementare și a reprezentanților compartimentului pentru integrare socio-profesională și a consultării periodice și implicării beneficiarilor în luarea deciziilor.

Serviciile alternative au fost create în conformitate cu standardele minime obligatorii specifice, răspund nevoilor identificate la nivelul grupurilor țintă și au avut impactul scontat la nivelul beneficiarilor și comunității, observabil în modul cel mai evident la nivelul caselor de tip familial:

- copiii integrați în casele de tip familial au devenit mai sociabili și responsabili; încep să descopere viața, așa cum este ea în afara zidurilor unei instituții; educatorii sunt uimiți de schimbările pozitive din comportamentul așa-numiților „copii problemă”;
- vecinii caselor de tip familial încep să renunțe la prejudecăți; din persoane care abia ne răspundeau la salut, sau chiar nu ne răspundeau, ajung să meargă în vizite și să-și lase copiii să se împrietenească cu cei din case.